РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилувати на адресу „SVOBODA".

# СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 26-го мая 1917. Ч. 61. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, May 26, 1917. No. 61.

# РОСІЯ ЗА ДАЛЬШИМ ВЕДЕНЄМ ВІЙНИ.

## Новий кабінет має намір прискорити скликанє конституційних зборів.

## Наступ італійських війск над Ізонцо. 9.000 полонених.

# ПЕРШІ АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСКА ПРИБУЛИ ДО ЛОНДОНУ.

## В РОСІЇ

### Російський нарід знова одушевлений війною.

ПЕТРОГРАД, 24. мая. — **На місце знеохоти і загального бажаня мира, яке ще перед тижнем огортало весь російський нарід, показуєть ся нова рішучість і новий запал до війни.**

**Се треба завдячити енергічному поступованю соціялістичних міністрів, котрі з міністром війни, Керенським, на чолї заохотили маси і війско до дальшого веденя війни аж до побіди.**

**Положенє цїлковито змінило ся. Росія є съвідома свого обовязку супроти своїх союзників і буде вже небаром всилї завдати удари своїм ворогам.**

### „Боротьба до побіди"—клич Керенського.

ПЕТРОГРАД, 24. мая. — Міністер війни, Керенський, пробуває від вчера на боєвім фронтї. Керенський разом з головним командантом, ген. Алексієвом, обїздить боєвий фронт і виголошує промови, щоби заохотити салдатів до дальшої боротьби з ворогами. Головний клич Керенського під сю пору звучить: „Боротьба до побіди".

### Конґрес селян висказує повне довіре новому правительству.

НЮ ЙОРК, 24. мая. — **Петроградський кореспондент жидівської часописи „Форвертс" доносить, що конґрес делеґатів селян, який під сю пору відбуваєть ся в Петроградї, висказав своє повне довіре новому правительству, в котрім є представителї Ради робітничих і салдатських делеґатів.**

Телеграма звучить:

„Здогади в деяких кругах, що на всеросийськім селянськім конґресї, який під теперішну пору радить в Петроградї, прийде до роздору, показали ся неправдиві. **На нинїшнім засїданю принято резолюцію, в якій висказуєть ся повне довіре Радї робітничих і салдатських делеґатів і похвалюєть ся її крок за висланє своїх представителів до нового кабінету.** Дальше ухвалено, щоби міністри-соціялісти були відповідальними перед радою робітничою, жовнїрською і селянською.

**„Отсе становище делеґатів селян вказує на цїлковиту згоду і взаїмне порозуміне між клясою робітничою а селянською".**

### Три нові університети.

„В Росії основано три нові університети: **в Пермі** (східна Росія), **Ростові над Доном** (полуднева Росія) і **Тифлїсї** (Кавказ).

### Українські жовнїри домагають ся автономії України.

**„На конґресї українських жовнїрів зажадано безпроволочного проголошеня автономії України, і утвореня тимчасового окремого міністерства для справ України.**

### Наради умірковаиих соціялістів.

„Нинї покінчили ся в Петроградї наради делеґатів умірковаиих партій соціялістичних. В нарадах взяли участь делеґати 48 орґанізацій зі всїх сторін Росії.

„Умірковані і крайні соціялісти заключили умову йти згідно при виборах до міських рад.

### Перший жидівський конґрес відбудеть ся в Катеринославі.

„Перший конґрес жидівських кольоністів відбудеть ся 5. червня в Катеринославі.

„Основано жидівську партію клерикальну в цїли бережeня обряду жидівської віри".

### Ґен. Алексієв про невідрадні відносини в російській армії.

ПЕТРОГРАД, 22. мая. — **Перший конґрес делеґатів офіцирів російської армії і маринарки розпочав ся нинї у головній кватирі. В конґресї бере участь 1.600 делеґатів.**

Ґенерал Алексієв, головний командант російських війск, представляючи грізний стан армії, сказав між иншим отсе:

**„Голоси про ґрізне положенє армії є вповні оправдані, бо карність в армії з приводу ріжниці поглядів і недовіря між офіцирами і салдатами зістала сильно ослаблена. Ще вчера сильна російська армія попала нинї в злощасну неміч і то в обличу страшного і сильного ворога, який простягає свою жадну руку по провінції полудневої Росії, не вдоволяючи ся здобутими доси землями".**

Ґен. Алексієв візвав делеґатів, щоби вони, повернувши до своїх полків, доложили всїх своїх зусиль, аби положити конець внутрішним незгодам, привернути назад давну карність, помирити зі собою офіцирів і салдатів і в сей спосіб уможливити побіду над ворогом, без котрої є неможливим запевнити щасливу будучність Росії.

Конґрес відбуваєть ся під проводом полковника Новосїльцева, який у своїй промові завізвав всїх офіцирів, щоби всїми силами старали ся о піднесенє війскового духа серед салдатів.

### Ґарнізон Севастополя домагаєть ся дальшої війни.

ПЕТРОГРАД, 23. мая — Офіцири і салдати у Севастополи (на Кримі), перенятї промовами міністра війни Керенського і покликами екзекутивного комітету Ради робітничих і салдатських делеґатів, ухвалили одноголосно зажадати висланя їх на боєвий фронт коло Риґи до боротьби проти Нїмців.

Своє жаданє вислала залога телеґрафічно до головного команданта війск, ґен. Алексієва. Треба надїяти ся, що він сповнить їх просьбу.

### „Безчинність російського війска рівнаєть ся окремому мирови".

ПЕТРОГРАД, 22. мая. — Альберт Тома, французький міністер від амуніції, промовляючи на зборах робітничих і салдатських делеґатів в Москві, заявив, що **тисячі французьких і англійських жовнїрів згинуло, чекаючи на поміч Росії у війнї. Жовнїри** — говорив міністер — **мали право числити на поміч Росії. Безчинність Росії на фронтї є рівнозначна з окремим миром.**

—o—

### Американське правительство подасть точні воєнні цїли.

ВАШІНҐТОН, 23. мая. — З урядових кругів доносять, що правительство Злучених Держав подасть небаром формальну заяву щодо свого становиска супроти політичного клича російської ради робітничих і салдатських делеґатів: „без здобутків і без відшкодованя". Як буде звучати отся заява, є покищо незвісне.

**Департамент для заграничних справ подав нинї урядово до відома, що американське правительство ґодить ся з поглядами, які виявив президент французького кабінету, Рібо.**

З того можна виносити, що американське правительство поставило між своїми воєнними цїлями між иншим також **звернене Альзації і Льотаринґії Франції і заплачене грошевого відшкодованя поменьшим державам, не виключаючи Бельґії.**

### „Війна для оборони свободи народів" заявляє Терещенко.

ПЕТРОГРАД, 24. мая. — Міністер для заграничних справ, Терещенко, вислав до президента французького кабінету телеграму отсього змісту:

**„Російська демократія вірить, що війна, яка тепер ведеть ся для оборони свободи народів, є конечна і неминуча. Такої гадки є не лише російське правительство, але також цїлий російський нарід. Російський нарід є тепер съвідомий свого обовязку і з можливим поспіхом зорґанїзує свої сили війскові, щоби в злуці з хоробрими товаришами союзних армій сповнити свою задачу".**

### Терещенко дає Бельґії запевненє.

ГАВР (Франція), 23. мая. — Новий російський міністер для заграничних справ, Терещенко, вислав до бельґійського правительства (осїдок бельґійського правительства находить ся під сю пору в містї Ґавр) телеґраму отсього змісту:

**„Росія буде вести війну аж до побіди, але не зі жажди заборів або ненависти, лише тому, щоби здобути для малих народів право рішати про свою власну долю і щоби змусити до мира, який був би вповнї забезпечений перед новими нападами".**

—o—

### Новий кабінет має намір прискорити скликанє конституційних зборів.

ПЕТРОГРАД, 24. мая. — **Новий спільний кабінет має намір о скільки лише можливо прискорити скликанє конституційних зборів і в тій цїли видав вже цїлий ряд відповідних зарядження.**

Окрема комісія, вибрана спеціяльно на те, щоби перевести приготованя до скликаня конституційних зборів, відбуде дня 7. червня перше своє засїданє.

### Музулмани домагають ся федеративно-републиканського устрою для Росії.

ПЕТРОГРАД, 22. мая. — **На конґресї музулман,** який під теперішну пору тут відбуваєть ся, **принято 446 голосами проти 271 резолюцію зі жаданем, щоби державний устрій будучої Росії мав характер федеративної републики.**

В конґресї взяли участь делеґати музулман зі всїх сторін Росії.

### Соціяліст Плеханов російським послом для Франції.

ПЕТРОГРАД, 24. мая — З достовірного жерела доносять, що провідник російських соціял-демократів, **Георгій Плеханов,** буде іменований на місце Ізвольського **російським послом для Франції.**

—o—

### Воєнні операції на східнім фронтї.

ПЕТРОГРАД, 24. мая. — Російський рапорт звучить:

„У вівторок неприятель розпочав напад при помочи трійливих ґазів на боєвім фронтї на схід від Липиці долїшної (на північ від Галича), але вітер змінив ся і гнав ґази в противну сторону, в напрямі ворожих становиц.

„На румунськім фронтї не зайшли жадні зміни".

—o—

### Румунське правительство задумує перевести лїберальні реформи.

ЯСИ (Румунія), 23. мая. — Президент румунського кабінету, Братіяну, повідомив парлямент, що правительство зладило законопроекти в справі заведеня **загального права голосованя і вивласненя земельних посїлостий в користь селян.**

Правительство займеть ся тепер справою жидівською.

## ВІЙНА З ІТАЛЇЄЮ:

### Побіда Італїйців над Ізонцо. — 9.000 полонених.

РИМ, 24. мая. — Італїйський урядовий рапорт доносить:

„По 10-годиннім бомбардованю війска третої армії перевели наступ і переломили австрійські становиска на боєвім фронтї, почавши від Кастановіца аж до моря.

„Неприятель перевів вечером ряд протинападів, але їх відбито з тяжкими втратами.

**„Підчас сеї битви полонено 9.000 Австрійців, між тими 300 офіцирів.**

„В боротьбі брало участь 130 лїтаків.

**„Велику прислугу зробило 10 англїйських батерій, які брали участь при початковім бомбардованю ворожої лїнії".**

## НА МОРИ:

### Анґлїйський корабель „Трансильванія" (14.300 тон) затоплений враз з 413 жовнїрами.

ЛОНДОН, 24. мая — Дня 4. мая підводка лодка затопила на Середземнім мори англїйський корабель **„Трансильванія" (14.315 тон),** який віз транспорт війска.

Враз з кораблем потонуло 373 жовнїрів, 29 офіцирів і 11 людий зі залоги, між тими також командант корабля. **Разом згинуло 413 осіб.**

### Французький корабель „Сонтей" (7.200 тон) затоплений зі 45 подорожними.

ПАРИЖ, 24. мая. — Французька адміралїція доносить, що дня 16. цьвітня ворожа підводна лодка торпедувала на Середземнім мори французький корабель **„Сонтей" (7.247 тон).**

Корабель був в дорозї зі Солуня до Марселї, маючи на своїм покладї 344 подорожних. **45 подорожних утонуло,** прочим вдало ся уратувати житє при помочи ратункових лодок.

### Американський 8.000-тоновий корабель затоплений.

ПАРИЖ, 24. мая. — Урядово доносять, що на Середземнім мори затоплено **8.000-тоновий американський корабель,** який віз набір для Швайцарії. Назва корабля незвісна.

(В нюйорських корабельних кругах припускають, що затоплений американський корабель був одним з нїмецьких кораблїв, які взяли в посїданє американські власти по проголошеню воєнного стану проти Нїмеччини).

## В АВСТРІЇ:

### Уступленє угорського кабінету.

ЛОНДОН, 24. мая. — Півурядова телеґрама з Будапешту до Амстердаму звучить:

**„З огляду на те, що король Карло не згодив ся на предложений йому проект виборчої реформи в Угорщинї, президент ґр. Тіса подав ся з цїлим кабінетом до димісії.** Король приймив резиґнацію кабінету, поручаючи ґр. Тісї тимчасове веденє дальших справ.

Реченець скликаня наради в справі утвореня нового кабінету покищо незвісний".

З инших жерел знова доносять, що безпосередною причиною упадку кабінету ґр. Тіси було його вороже становище, яке займив супроти торговельного договору з Нїмеччиною.

Між кандидатами на нового президента кабінету вичисляють ґр. Ціхи і Серенї; оба кандидати належать до партії ґр. Тіси.

### Поляки домагають ся Карла Стефана на реґента.

КОПЕНҐАҐЕН, 24. мая. — Вісти на підставі нїмецьких і австрійських часописий доносять, що **польська державна рада віднесла ся до обох правительств центральних держав з домаганем, щоби оголосили австрійського архикнязя Карла Стефана реґентом Польщі.**

Державна рада домагаєть ся дальше, щоби родовиті Поляки обняли управу держави, та щоби витворити штаб польських урядників, який сейчас по уступленю теперішних нїмецьких адміністраторів міг би перейняти веденє всїх чинностий на себе.

—o—

## В АНҐЛІЇ:

### Новий напад цепелїнів на Анґлїю.

ЛОНДОН, 24. мая. — Урядовий звіт анґлїйського департаменту війни доносить, що о півночи **4 або 5 нїмецьких цепелїнів перевело напад, кидаючи бомби у східних провінціях Анґлїї.** Густі хмари утруднювали вислїдженє і погоню за цепелїнами. Правдоподібно матеріяльні втрати незначні. В однім селї коло Норфолку згинув лише один чоловік.

### Рішуче становище ірляндської орґанїзації „Шін Фейн".

ДУБЛИН (Ірляндія), 24. мая. — **На конференції делеґатів революційної ірляндської орґанїзації „Шін Фейн" ухвалено відкинути предложенє анґлїйського правительства в справі скликаня конвенції Ірляндців, аж доки воно вже передтим не сповнить деяких конечних услівий.**

Орґанїзація „Шін Фейн" домагаєть ся, щоби анґлїйське правительство згодило ся на евентуальну ухвалу конвенції про цїлковиту независимість Ірляндії.

Дальше домагаєть ся, щоби анґлїйське правительство зложило публичну заяву перед Злученими Державами і державами в Европі, що згодить ся і потвердить ухвали конвенції, які будуть приняті більшостию голосів.

Вкінци домагаєть ся орґанїзація, щоби конвенція складала ся лише з осіб, вибраних свобідно Ірляндцями, та щоби увязненим революціонерам анґлїйське правительство признало права воєнних полонених.

—o—

### Перший відділ американських піонїрів прибув до Анґлїї.

ЛОНДОН, 23. мая. — **Перший відділ американських піонїрів прибув нинї окремим поїздом з пристани до Лондону.** Прибутє американського війска **викликало в** цїлій Анґлїї величезну радість.

Разом з піонїрами прибув також відділ американських лїкарів і доглядачок хорих. Членів першої експедиції лїкарів витав особисто анґлїйський король і королева.

### Американське війско буде підлягати команді анґлїйського ґенерала Гейґа.

ВАШІНҐТОН, 23. мая. — Американське війско, яке прибуде до Франції під проводом ґен. Першінґа, буде підчинене під команду головного команданта анґлїйських війск, ґен. Гейґа.

—o—

### Ґенерал Жофр і міністер Вівіяні повернули до Франції.

ПАРИЖ, 23. мая. — **Ґенерал Жофр і міністер Вівіяні прибули нинї о півночи до пристани Брест** (Франція). Члени делеґації два рази щасливо передістали ся через нїмецьку бльокаду без найменьшої пригоди.

ВАШІНҐТОН, 24. мая. — Члени французької делеґації зі Жофром і Вівіянім на чолї виїхали зі Злучених Держав дня 15. мая з Ню Йорку. Час виїзду держано з огляду на небезпеку зі сторони нїмецьких підводних лодок в як найбільшій тайнї.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

| SUBSCRIPTION: | ПЕРЕДПЛАТА: |
|---|---|
| In United States: | В Злучених Державах: |
| $2.50 per year | на рік $2.50 |
| $1.25 per 6 months | на пів року $1.25 |
| $1.00 per 4 months | на 4 місяці $1.00 |
| In Jersey City and to foreign countries: | В місті Jersey City і за границю: |
| $3.25 per year | на рік $3.25 |
| $1.75 per 6 months | на пів року $1.75 |
| $1.00 per 3 months | на 3 місяці $1.00 |
| Single copy 3 cents. | Поодиноке число 3 центи. |

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.



За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертаєть ся.

# З біжучої хвилі.

—o—

Львівське „Діло" (з 10 цьвітня б. р.) помістило маніфест української парляментарної репрезентації. У своїм маніфесті українські посли підносить острий протест проти евентуального вилученя Галичини і проти відданя галицьких Українців їх найнебезпечнійшим національним ворогам, а замісць того жадають для Українців тоїсамої державної безпосередности, з якої користають инші народи монархії.

В ухвалі, обговорюючій революцію в Росії, **українська парляментарна репрезентація заявляє, що зі щирою радостию слідить переворот, який переводить ся в Росії. Дальше українська парляментарна репрезентація сподіваєть ся нового ладу в Росії, що російська Україна вкінци по найтяжшім гнеті і насильствах, триваючих цілі столітя, здобуде таку національну свободу, котра дозволить українському народови, яко самостійному національно-політичному організмови в новім державнім союзі, розвинути свою національну культуру.**

„L'Ukraine" з дня 12. цьвітня с. р. доносить:

**Довідуємо ся, що Сьвятійший Отець полагодив прихильно просьбу ґр. Михайла Тишкевича і визначив день для збираня жертв для Українців по католицьких церквах в цілім сьвіті, подібно як се вже давнійше зарядив був для Поляків і Литовців.**

(Ґр. М. Тишкевич, звісний український громадянин з російської України, перебував від початку війни у Швайцарії).

Звісний провідник російських соціял-демократів, Плєханов, виказує у своїм орґані „Єдінство" здивоване з приводу, що нове правительство підносить клич „мир без аннексій и контрибуцій" (мир без здобутків і відшкодовань) рівночасно з кличем „свобода народів".

Плєханов доказує, що сї дві справи собі противорічать. Після його гадки „мир без аннексій" рівнав би ся признанєм стану перед війною, що не дасть ся погодити з кличем „свобода народів", які ледви чи зможуть її осягнути, коли би стан по війні був тойсамий, що й перед війною.

**Плєханов домагаєть ся ясного і точного сформулованя становища з огляду на війну і мир.**

Дня 5. червня відбудеть ся реґістроване всіх мущин, які находять ся у вікі від 21 до 31 літ. **Однак реґістроване не означає ще, що дотична особа мусить бути покликана до військової служби.**

Передівсїм заходить питанє, чи до військової служби будуть покликані лише горожани, чи можуть бути покликані також особи, які мають лише перші горожанські папери або й такі, що є звичайними чужинцями.

Дотичні власти дотепер офіціяльно не оголосили в тій справі ніяких близших пояснень.

Можна однак вважати за певне, що чужинців, які походять з держав, котрі стоять у війні зі Злученими Державами (такою державою є дотепер лише Німеччина) до військової служби не будуть брати на підставі постанов міжнародної мирової конференції з 1907 р.

Близші поясненя видадуть власти по переведеню реґістрації.

# Наші теперішні змаганя.

Деякі люди говорять про постійність людського розвитку, що — мовляв — всьо розвиваєть ся, поступає вперед постепенно, помалу, але нинїшний російський переворот заставив розняти рот навіть найбільших оптимістів, які через рожеві окуляри виділи гарну будучність. Бо хто-ж з нас ще тому три місяці взад був би певно говорив про можливо найширшу українську автономію в межах Росії? Ба що більше! Утворенє самостійної української держави майже всі ми розкладали на десятки літ і ніколи не припускали такого близкого і можливого її здійсненя, як воно тепер показуєть ся. Не даром теперішні російські події перевернули горі дном дотеперішні українські політичні круговиди, примушуючи нас таким способом ставити наш народний ідеал зовсїм инакше ніж попередно, бо ми в послідних часах зробили скок що найменьше на сто літ вперед. О скільки ми перше думали осягнути наш народний ідеал, помалу, постепенно, коштом довголітньої мозольної праці, то о стільки політична хвиля під сю пору дозволює нам одержати те за одним розмахом, щоби тільки до ладу той розмах використати.

Наслідком дотеперішних політичних умовин Українці приневолені були вести явно політичне житє тільки під забором австрійським, чим вповні оправдуєть ся характер політики галицьких Українців. Всї ми виділи одно, ясне як сонце, а се, що як довго в Росії панує царський абсолютизм, так довго ніяка сила не погодить його з українським житєм, а противно: він буде його переслідувати яко найтяжшого свого ворога. Се таке було певне і самозрозуміле, що не жадає ніякого виясненя, а вказувало тільки на відповідне використовуванє біжучої хвилї і даних обставин. Адже якось жити треба! Тож не диво, що бувша російська політика пігнала Українців в обійми центральних держав, від яких вони сподівали ся більшої користи для себе ніж від царя. Щоб заманїфестувати свій атаґонїзм, ворожість і ненависть до російського царя, галицькі Українці вставили леґіон добровольців, яко видимий знак свого політичного становища супроти Росії. Ми не могли розбирати, хто в Росії винен, а хто ні, бо серед страшних і диких нобоїв, які є нічим у порівнаню з гнетом Айришів і Гіндусів Анґлїйцями, нам годі було отворити залиті кровю очи і розглянути ся за союзниками. Зрештою кождий, хто подавав нам свою помічну руку, тимсамим виставляв себе на ризико перед правительством. Коротко кажучи: Українці в Росії були в очах уряду якимсь проклятєм, страшною й грізною заразою, невикоріненою крамолою, з якою не можна було впорати ся за півтретя сотки літ. Не треба навіть згадувати, як се відбивало ся на души галицького Українця.

Але нагло російська революция глухим покотом розілляла ся по всїм сьвіті і, очевидно, не минула й монархії Габсбурґів. Тому всї австрійські народи підносять тепер свої голови, а в їх ряді **й Українці, які голосно й недвозначно заявляють, що курс дотеперішної української політики безповоротно пропав і що настав вже час, аби ми самі були своїми панами.** Кудиж тепер звертають свої очи галицькі Українці? Без сумніву, що на Київ, яко одиноке українське серце. Свої дореволюційні мрії вони зараз таки зложили в архів забутя. Всякі ворожі Росії маніфестації й ознаки неприхильности, як істнованє „Українських Січових Стрільців", не мають тепер жадної рації істнованя і ми рішучо сподїваємо ся, що їх вже тепер нема. Російська революция і сила української національної сьвідомости відбиваєть ся ще в однім, дуже пекучім ділі, а се справа Галичини, яка по нинїшний день ще лишаєть ся нерішеною, і Польща, мов яка потвора, грозить кождої хвилї проковтнути її східну, українську частину. **Маючи сильну моральну підмогу з російської України, галицькі Українці недопустять до вилученя Галичини або загарбаня її Польщею, а всїми силами кричати-муть і кричать вже тепер устами всїх українських діячів, а навіть російських дипльоматів (Мілюков), що східна Галичина повинна бути прилучена до російської України. Українським домаганєм тепер є: злука всїх українських земель в одну цілість, без резшматовуваня живого народного тіла на части, проти людських і демократичних прав. Тому всї Українці, до одного, жадають тепер загальної злуки всїх тих країв, де жиє український нарід, панує українська мова і є споріднене почутє національної спільности і єдности, яко частина приналежна до чогось цілого, що зве себе українською нацією. Ми мусимо всї свої останні сили напружити в здобуваню того нашого змаганя, то є всеукраїнської злуки, бо ледви коли навинеть ся вдруге така незвичайно догідна хвиля.**

# Освободженє всїх народів.

Бернардот С. Смідт, помічний професор історії у Вестерн Резерв університеті (в Клівленд, Огайо) опублїкував під повисшим заголовком статю, в якій розводить ширше слова президента Вілсона: „освободженє всїх народів", котрі то слова він сказав у своїй промов в конґресі Злучених Держав.

Професор Смідт говорить, що треба освободити не лише ті народи, які находять ся в німецькій неволи, але також і ті, які находять ся в неволи австро-мадярській. „Що більше, — каже професор Смідт — слова президента виясняють нам програму аліянтів, а іменно: **перебудову Европи на основі націоналізму**".

Франція — пише у своїй статї проф. Смідт — одержить Альзацію і Льотаринґію, а Данія дістане північну часть Шлєзвіґу, яку замешкує около 200.000 Данців. Ще справедливійшим буде освободженє зпід пруського панованя трох мілїонів Поляків, котрі війдуть в склад будучої польської держави, якій російське правительство приобіцяло независимість. Більшість пруських Поляків жиє в провінції Познань, инші в Західних Прусах, а ще инші на Шлезку. Крім сього понад 4,000.000 Поляків жиє в австрійській провінції Галичині, яку треба буде злучити з новобідбудованою Польщею. Иншими словами, центральним державам відітнеть ся поважний кусень землї, коли Полякам признасть ся державність. Що центральні держави спротивлять ся такому плянови, про се нема двох думок. У своїй проклямації з падолиста 1916 року оба цїсарі заявили, що сотворюють Польщу лише із російських заборів. І в тім лежить головна небезпека, коли основні справи не будуть цїлком змінені.

Що відносить ся до відлученя даної части землї від теперішної німецької держави, тесаме відносить ся й до Австро-Угорщини. Президент Вілсон у своїй промові не підносив ніякої скарги на жадне правительство, але добре зробив, що признав всїм народам, крім Німців і Мадярів, право рішати самим про свою долю. Німці в Австрії і Мадяри в Угорщині мають зокрема більше власти ніж всї прочі народи держави разом, а крім того вони панують над ненімецькими і немадярськими народами з такою брутальностию, якій могло дорівнати лише давнє царське правительство Росії.

**В Австро-Угорщині жертвою падуть Чехи, Українці, Словінці, Кроати і Словаки** (всї Славяни), а також **Італійці і Румуни**, які вже від 50 літ стогнуть в німецько-мадярськім ярмі. Сю систему треба конче змінити, а се вдасть ся лише тоді, коли від австро-угорської монархії відділить ся всї ненімецькі і немадярські землї.

**Таку операцію мусить перейти західна Галичина з польським населенєм, яку злучить ся з польською державою, і східна Галичина з українським населенєм, яка перейде до Росії, бо населенє Галичини належить до тоїсамої нації, що населенє київського** (тепер українського — Ред.) **округа**, і російське правительство буде берегти їх звичаї і національні права.

**Буковина, вчасти українська, а вчасти румунська, буде поділена між Росію і Румунію**, а останній припаде ще в уділї також угорська провінція Трансильванія, в якій жиє около 3,000.000 Румунів.

Натомісць Кроатію і Слявонію, Країну, Дальматію і Босно-Герцеґовину віддасть ся Сербії, і вони разом сотворять полуднево славянську державу з 12-мілїоновим населенєм.

Коли Італія одержить Трентіно, Трієст і острови при дальматійськім побережу, коли Чехи дістануть независимість, а вже найменьше: цілковиту автономію, тоді **Габсбурґам останеть ся лише властива Австрія, — край в околици Відня, Стирія, Тироль і угорська долина, — замешкана Німцями і Мадярами, де вони можуть правити собою після вподоби.**

Колиж австрійські Німці схочуть злучити ся з пруськими Німцями, то можуть се робити, і аліянти не будуть проти сього виступати. Колиж противно, схочуть остати ся дальше під панованєм Австрії, — то се також належить до них. Але тоді **Німці і Мадяри не будуть вже мати нагоди угнїтати і визискувати народи славянської і романської раси.**

* * *

Колиж в Австрії вибухне революция, спричинена розрухами в Росії, тоді наступить автоматичний розклад монархії на ріжні національні держави, котрі мають за собою якунебудь минувшину. Та поки вибухне яка революция, ми (Американці) мусимо продовжати свою боротьбу так довго, аж доки не відірвемо від Австрії загарбані нею краї.

# Замітний голос польської часописи.

Польська часопись „Америка-Ехо" (ч. 21, на неділю 27. мая б. р.) пише:

„Український День", оголошений свого часу президентом Вілсоном на складки для жертв війни на Україні, приніс значну суму. В самім Шікаґо, як доносить Комітет Українського Дня, зібрано $8.262.63, а орґан Українського Народного Союза в Джерзи Сіти, „Свобода", квітує з дня 19. с. м. складки в сумі $23.402.69.

Український комітет в Шікаґо дякує тамошній пресі і взагалі Польонії за жичливу поміч при збираню жертв. Комітет заявляє, що коли би більше було так похвальних обявів солїдарности, то співжитє Поляків і Українців уложить ся цілком гармонійно.

Здавало ся, що се красне зближенє братних народів на спільнім терені філянтропії стрінеть ся з цілковитим одобренєм цілої іміґрації. Однак і тут не обійшло ся без хулїґанства, бо лише так можна назвати нечувану напасть на Українців зі сторони ославленого о. Сиского з Бостону.

Під покришкою, що підписанє української відозви Січинським, убийником намісника Галичини, є образою для Поляків, о. Сиский в потоцї брутальних інсинуацій кидаєть ся на цілий український нарід, випоминає йому якісь історичні злочини, брак культури і „хамство" (дословно).

Над сим ноторичним атаком о. Сиского преса перейшла майже цілком до порядку, і слушно, бо він довів до такої народної грубошкірности і так лихого шовінізму, що тяжко йому арґументувати. Само називанє Січинського „кримінал̈істом" доказує, що в о. Сиского є налогова плиткість думаня. Кождий розумний і безсторонний чоловік мусить пійти за приміром федеральних властий іміґраційних і узнати Січинського за проступника політичного, а не звичайного. Зрештою — що за консеквенція. По приїздї амбасадора ґр. Тарновского о. Сиский заграв велике лярум і остерігав іміґрацію, що то йде не Поляк, але „ворог", котрого треба здалека оминати, навіть ненавидіти, бо то австрійський урядник.

Потоцкий, умираючи від кулї Січинського, остатним віддихом сказав: „Скажіть цїсареви, що умираю вірний його службі". Був отже Потоцкий Поляком, ліпшим від Тарновского, гідним, аби на його рахунок кидати обиди на цілий український нарід?

**Але напасть о. Сиского доводить до ще одної кардинальної похибки, закоріненої в певнім відломі іміґрації. Патріоти покрою о. Сиского є сторонниками так званої „Польскі од моржа до моржа", отже країв історично польських, заселених Литовцями і Українцями. І не питають сї мудрі патріоти, чи ті народи случайно не мають инших власнодержавних аспірацій.** Що більше, навіть не старають ся любовою, помочию і вирозумілостию старшого брата зєднати сї народи для відновленя Унії. **О. Сиский і товариші болотом і кровю обкидають Українців, а державну приналежність хочуть їм накинути в тій Польщі від моря до моря.**

Чи може бути більша ароґанція, заданє більшого спротиву теорії Вілсона про независимість всїх народів? Чи може бути яскравійший тип браку політичної культури?

# ВИКАЗ ЖЕРТВ

## ЗІБРАНИХ З НАГОДИ „УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ".

Жертви надіслали отсї комітети:

| | |
|---|---|
| Passaic, N. J. | $ 1.165.00 |
| Brooklyn, N. Y. | 900.00 |
| Olyphant, Pa. | 600.00 |
| Chester, Pa. | 562.41 |
| Derby, Conn. | 503.10 |
| Waterbury, Conn. | 471.65 |
| Wilmington, Del. | 350.00 |
| South Bethlehem, Pa. | 336.10 |
| Auburn, N. Y. | 265.35 |
| McIntyre, Pa. | 261.93 |
| Port Jervis, N. Y. | 166.03 |
| Glastonbury, Conn. | 157.35 |
| Shenandoah, Pa. | 148.00 |
| Waterman, Pa. | 138.00 |
| East Youngstown, O. | 134.08 |
| Hazleton, Pa. | 128.01 |
| Bentleyville, Pa. | 113.83 |
| Sayre, Pa. | 112.35 |
| Nanticoke, Pa. | 92.34 |
| Seneca Falls, N. Y. | 92.00 |
| Easton, Pa. | 62.50 |
| Lorain, O. | 61.36 |
| New Alexandria, Pa. | 53.80 |
| Port Chester, N. Y. | 38.00 |
| Speonk, L. I., N. Y. | 25.75 |
| New Castle, Pa. | 25.00 |
| Rhone, Pa. | 22.84 |
| Zanesville, O. (додатково) | 12.60 |
| Brooklyn, N. Y.—Bishop McDonnell | 500.00 |
| Albany, N. Y.—Catholic Diocese | 250.00 |
| Pittsburgh, Pa.—Dan. J. Cullinan | 100.00 |
| Freehold, N. J.—D. Rivelotiz, St. Rose of Lima | 100.00 |
| "Anonymous" | 50.00 |
| Elizabeth, N. J.—Church of Our Lady of Most Holy Rosary | 34.72 |
| St. Francisco, Cal.—M. D. Connolly | 30.00 |
| Allentown, Pa.—Edwin G. Trexler | 25.00 |
| New York City,—Henry L. Judson | 25.00 |
| Paterson, N. J.—Benj. Eastwood | 25.00 |
| Athens, Pa.—C. S. Maurice | 25.00 |
| White Haven, Pa.—Geo. H. Mosher | 25.00 |
| Paterson, N. J.—St. Michael's Church | 10.00 |
| Lancaster, Pa.—Lancaster Trust Co. | 10.00 |
| Cincinnati, O.—H. J. Grimmelsman | 10.00 |
| Yonkers, N. Y.—Nat'l Sugar Refining Co. | 10.00 |
| Cleveland, O.—John H. Mulrooney | 10.00 |
| St. Louis, Mo.—Jos. Lumaghi | 10.00 |
| Cincinnati, O.—E. J. Babbitt | 10.00 |
| Boston, Mass.—John W. McMahon | 10.00 |
| Texas, Tex.—F. C. Roy | 10.00 |
| Rochester, N. Y.—Rev. D. Lawrenzis (Holy Family Church) | 5.00 |
| Allentown, Pa.—J. Edw. Durham Jr. | 5.00 |
| Cherokee, Iowa—First Nat'l Bank | 5.00 |
| Allentown, Pa.—Geo. Hunsicker | 5.00 |
| Petersburg, Pa.—R. M. Lavelle | 5.00 |
| Boston, Mass.—Wm. O'Kelly's Sons | 5.00 |
| Baltimore, Md.—M. O. K. Bateman | 5.00 |
| Jersey City, N. J.—Gibson Iron Works Company | 5.00 |
| Brooklyn, N. Y.—Jas. J. Corrigan | 5.00 |
| Elizabeth, N. J.—Church of Assumption | 5.00 |
| Laramie, Wyo.—H. Cumminsky | 5.00 |
| Joliet, Ill.—Will. County Nat'l Bank | 5.00 |
| Topeka, Kans.—Patrick McInerney | 5.00 |
| Farmington, Vt.—M. B. Cooke | 5.00 |
| Hopkinsville, Pa.—Jos. P. Welsh | 5.00 |
| Elizabeth, N. J.—Wm. T. Day | 5.00 |
| Marion, Kans.—John M. Sklenar | 5.00 |
| Seattle, Wash.—Robert T. Royah | 5.00 |
| Brooklyn, N. Y.—J. P. Hoffman | 5.00 |
| Pebria, Ill.—Chas. H. Misner | 5.00 |
| New York, N. Y.—James S. Duffy | 5.00 |
| New York, N. Y.—Fathers of the Blessed Sacr. | 5.00 |
| Pittsburgh, Pa.—Rev. C. J. Coyne | 5.00 |
| Milwaukee, Wis.—Jos. Rainer | 5.00 |
| Boston, Mass.—John F. Denean | 5.00 |
| Philadelphia, Pa.—Harry J. Fasy | 3.00 |
| Baraboo, Wis.—Rev. J. T. Durward | 3.00 |
| Stamford, Conn.—Helen L. Huester | 2.50 |
| Canandaiqua, N. Y.—K. Izak | 2.50 |
| Demet, Idaho—Geo. J. Kugler | 2.50 |
| Sound Beach, Conn.—Maria Kenedy Tod. | 2.00 |
| Syracuse, N. Y.—Keramic Studio Publ. Co. | 2.00 |
| Cincinnati, O.—Chas. W. Dupuis | 2.00 |
| Worchester, Mass.—Holy Cross College, A. Student | 2.00 |
| Dwight, Kans.—Sarah Broderick | 2.00 |
| Racine, Wis.—P. J. Hildebrand | 2.00 |
| New York, N. Y.—Second Nat'l Bank | 2.00 |
| Corpus Christo, Tex.—Rev. C. Galler | 2.00 |
| N. N. | 2.00 |
| Cohoes, N. Y.—W. K. Munro | 1.00 |
| Northampton, Pa.—A. P. Laubach | 1.00 |
| Helena, Mont.—Victor Day | 1.00 |
| New York, N. Y.—B. Foran | 1.00 |
| Gt. Barrington, Mass.—D. C. Killeen | 1.00 |
| Pebria, Ill.—Clare Canavan | 1.00 |
| Trenton, N. J.—Edward C. Griffin | 1.00 |
| New York, N. Y.—W. Lasuta | 1.00 |
| Philadelphia, Pa.—Rev. J. Miechko | 1.00 |
| N. N. | 20 |
| Разом | $ 8.444.80 |
| Попередно оголошено | 23.402.69 |
| Загальна сума | $31.847.49 |

Отсим пригадуєть ся Хв. Комітетам, щоби старали ся як найскорше покінчити рахунки з уладженого у своїй місцевости „Українського Дня" і прислали точний звіт зі зібраних жертв на „Касовім звіті", який кождий Комітет одержав.

Чеки (дрефти, моніордери) треба виповняти так:

FEDERAL TRUST CO. OF NEWARK
(for Ukrainian Relief Fund).

Касові звіти враз з чеками належить посилати на адресу:

REV. E. SYDORIAK,
12 Van Buren Street, Passaic, N. J.

До касових звітів належить долучити також спис колекторів і ними зібрані квоти.

На разі подаємо лише загальний звіт з надісланих жертв. Точний звіт з кождої місцевости з окрема розпічнемо оголошувати, скоро лише всі комітети надішлють свої викази. Звертаєть ся увагу комітетів, що деякі з них прислали вже гроші і касовий звіт, але не прислали доси спису осіб, які займали ся збиранем жертв. Просимо їх, щоби вони викази осіб як найскорше надіслали.

**Українська Рада в Америці.**

# Під розвагу членам У. Н. Союза.

Сього року, як відомо, має відбути ся конвенция У. Н. Союза. Вправді конвенция Союза була вже раз відложена, але я помимо того є за відложенєм ще раз конвенції і то на неограничений час. А то з слідуючих причин:

В краю є стан воєнний і Америка лагодить ся до війни.

В краю є дорожня і ще буде більша. Гріш набрав великої вартости, а змалів у ціні і не яло ся нам без конечної потреби видавати кільканайцять або і кількадесять тисяч на конвенцію.

Конвенция, хоч би навіть і відбулась, не має на цїли переведеня великих реформ у Союзї. Зробилоб ся лише маловажні поправки в статутї організації, або і зовсім нічого; остав би хиба вибір нових урядників на слїдуючу каденцію. А чи за сю зміну варто стільки гроша видавати і стільки труду поносити, се оставляю до рішеня загалови.

Делеґатів від послїдної конвенції мають ся оплачувати не з каси У. Н. Союза, але з кас поодиноких відділів сеї організації.

З причини висше наведеної і з причини дорожні, можна сподївати ся, що на конвенцію вишлють делеґатів тільки найблизші відділи У. Н. Союза тої місцевости, де відбудеть ся конвенция. Через те конвенция не буде загальною, але льокальною.

З тих причин я осьміляю ся представити під розвагу членам У. Н. Союза мою думку, чи би не відложити конвенції на неограничений час, поки або не зайде конечна потреба скликаня конвенції, або поки часи не змінять ся на лучше. Ми вправдї ще не відчуваємо воєнного стану, крім значнїйшої дорожнї, але як рекрутация настане, як фабрикам забракне рук до праці, як фабрики одна за другою почнуть замикати ся, як одежа вдвоє або втроє подорожіє, як цїна поживи підскочить до нечуваної висоти, — тоді і тих кільканайцять чи кількадесять тисяч долярів нам би придало ся.

Др. В. Сіменович.

# ДОПИСИ.

## З CHICAGO. ILL.

### Як у нас приготовляли ся до „Українського Дня".

Думаю, що не зашкодить подати до відома загалу, як то в Шікаґо приготовляли ся до „Українського Дня". Довший час мож було зауважати між визначнїйшими людьми якийсь рух, але на яву нїчого не виходило, тай нїхто не міг довідати ся, чи се є приготованє до „Українського Дня", чи тільки так собі щось звичайного. Люди нетерпеливили ся, а декуди можна було почути нарікання, чому то нїхто нїчого не робить.

Аж допероа дня 5. марта церковні урядники рішили написати картку до о. Струтинського, з просьбою, аби завізвав людий зійти ся до парохіяльної галї і вибрати комітет до „Українського Дня". Але о. Струтинський по прочитаню тої картки покрутив головою, картку зімняв тай кинув з проповідальницї на землю. Се викликало немиле враженє на тих людий, що знали за сю картку, але нічого...

Пізнійше тісамі люди, хотячи знати, що властиво є, вислали до о. Струтинського депутацію, до котрої і самі належали, в числї 13 осіб. О. Струтинський насварив доволї на австрофільство і москвофільство (на депутацію нї, бо приняв її ввічливо), відтак на всїх і вся, на урядників У. Н. Союза та на Українську Раду, а нарештї сказав, що приготованє до „Українського Дня" є започатковане з рамени Федерації. „І я там також належу" — говорив о. Струтинський — і всїм треба туди йти!" З тим депутация вийшла (а добре виганьблене австрофільство з москвофільством, котре то колись о. Струтинський так горячо попирав, — не знаю, де подїло ся).

Зараз в слїдуючу недїлю (12. марта) заповів наш о. Струтинський, аби товариства вибрали як найскорше делеґатів, аби до другої недїлї всьо було готове. Але лиш одно братство (св. Стефана) вспіло вибрати своїх відпоручників, бо якраз тої недїлї мало свій мітинґ, а решта нї.

Опісля всї вибрані і невибрані дістали від д-ра Сіменовича повідомленє, щоби 17. марта явили ся на засїданю в його офісї, де власне вибирав ся комітет з рамени Федерації. Тут зайшло таке, що кількох людий не годили ся приступати до сього комітету, а жадали, щоби комітет вибрав ся з рамени Української Ради. Але на внесенє д-ра Білика, що може бути і два комітети, щоби лише в порозуміню працювали, всї на те згодили ся.

Після того тих кількох людий вийшли і зараз на другий день (18 марта) повідомили всї братства і незалежну парохію, скликали тогосамого дня збори до парохіяльної ґалї при церкві св. О. Николая і вибрали комітет з рамени Української Ради. На тих зборах було присутних 32 делеґатів з 13 братств, з двох місцевих парохій і один делеґат, заступаючий парохію з Савт Сайд. Вибравши головний уряд, сї делеґати припоручили йому віднести ся як найскорше по інформації до Української Ради бо всї згодили ся під її проводом працювати.

В комітетї Української Ради зґуртували ся були самі хлопи, а в комітетї Федерації — шікаґовська інтелїґенция.

Отже тут не було нічого злого, бо як один так і другий комітет міг працювати для тих, що гинуть від зимна і від голоду, що витягають виснажені руки до нас о поміч, але тут мабуть розходилось о що иншого... Я не думаю критикувати комітету з рамени Федерації, бо се було би не на місци, тимбільше, що той комітет мож похвалити, бо за працю, яку він зробив, на похвалу заслугує; але одиниць, які своєю працею причиняли ся до побитя комітету з рамени Української Ради, похвалити не можна!

Найбільше рук до сеї шкідливої праці доложив таки наш парох, о. Струтинський. Нїхто з шікаґовської інтелїґенциї стільки лиха нашому комітетови не заподїяв, що Ви, Отченьку! Сам предсїдатель Федерації, др. Сіменович, не був нам противний, бо не висказав ся ані одним злим словом на вічу. А о що ходило Вам, Отче, що Ви пристали до спілки з тими, котрі беруть ся бомби під церкву підкладати, тай з тими, котрі на вічу тому два роки Вас зі сцени в Крехняка скидали. Побраталисьте ся з ними тай робилисьте облаву на комітет Української Ради, мов на заяців.

Чи се було на місци, що Ви до сього надуживали проповідальницї, тай 25. марта, замісць на припорученє Отця Адміністратора Понятишина відправити панахиду по бл. п. епископови, Ви накинули ся на комітет Української Ради словами: „Дураки, барани! Не дам тут більше мітинґів скликати! Я є тут бос! Нїхто тут не має права" і т. п. Аж встид таке в церкві слухати! Скажіть, Отче: кілько Ви тими словами людий до церкви приєднали?... Чи церква є домом молитви чи проклону?...

Перешкоди, які з Вашої сторони були кидані, не були кидані комітетови Української Ради, а лише тим, що пухнуть з голоду в старім краю. Жаль Вам було хиба того, щоби для жертв війни не було кілька долярів більше. Ми-ж не збирали для себе, а що ми могли ще більше зібрати, а не зібрали, то вина Ваша! Правда, Ви, боячи ся брати гріх на душу, позволили з своєї ласки збирати всїм, хто лише може. „Все одно, — казалисьте — чи Українська Рада чи Федерация: аби збирав". Але коли Ви се сказали?... Ми мали лише два дни часу і годї було всїх зібрати; богато людий лишило ся дома — а се Ваша заслуга!

Член комітету Української Ради.

## З CLEVELAND. O.

### Касовий звіт Комітету Будови Українського Народного Дому.

На цїль будови Українського Народного Дому в Клївлендї вплинули доси отсї жертви (збірки з пікніків, представлень, балів, коляди і від поодиноких осіб):

Тов. „Сокіл" $332.39; Тов. „Українські Соколиці" $48.75; Тов. „Січові Стрільцї" $35.00; Михайло Нукча $25.00; Іван Клим і Антін Горун по $10.00; Яцко Навлишин, Семен Постолюк, Кость Стадник і Василь Волянський по $5.00; Володимир Третяк $2.60; дрібними датками зібрано $48.96. — Загальна сума $532.10.

Сї гроші є ульоковані на осібну книжочку (число 143) в Українськім Народнім Банку. Книжочку переховує предсїдатель комітету з тої причини, що касієр помер, а на його місце ще не вибрано другого.

При нагоді повідомляємо, що надзвичайне засїданє комітету відбудеть ся в недїлю, 27. с. м., о 7-мій годинї вечер, в галї церковній.

ЗА КОМІТЕТ БУДОВИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ:

Іван Клим, предс.; Михайло Бабій, секр. рек.; Василь Волянський, секр. фін.

## З BRIDGEPORT. CONN.

### Поклик до Українців і Українок в Бріджпорт.

Дорогі Братя Товариші і Сестри Товаришки! Єднаймо ся в товариство „Читальня Просьвіти" і забираймось до роботи тепер, коли всї народи сьвіта стараються ся про свої національні права. І ми, Українці, повинні також думати про себе, щоби будучі поколїня нас не проклинали за нашу байдужність. Тож Дорогі Братя Товариші і Товаришки, приходїть і записуйте ся в члени читальнї „Просьвіти", а будемо разом працювати для добра нашого народу і тут у Бріджпорті і для цїлого загалу українського.

**Сеї недїлї, 27. мая, о годинї 2-гій пополудни, буде мітинґ читальнї „Просьвіти" тут в Бріджпорт, Конн., в льокали при ул. Пемброк і Артик.** Всї члени повинні на той мітинґ прийти і привести з собою своїх знайомих товаришів, і взагалі всї Українцї з Бріджпорту повинні належати до нашого просьвітного товариства. Дорогі Братя, Товариші Українцї, нехай мій поклик не буде глухим для Вашого серця!

Іван Морафіяний,
член тов. „Читальнї Просьвіти".



# ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

# АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

## Просьба до наших дописувателів.

Пригадуємо і просимо всіх наших дописувателів, аби були ласкаві всї свої дописи до „Свободи" писати **лише на одній стороні картки.** Допись, написану на обох сторонах картки, є дуже тяжко складати до друку, а густо-часто її треба зовсім переписувати, бо инакше не може пійти до рук друкарського складача. Ті наші дописувателі, котрі не схочуть приноровити ся до нашої просьби, мусять бути приготовані на те, що їх дописи пійдуть без читаня до коша.

## В справі військового спису населеня.

Военний департамент у Вашінґтоні надіслав нам до надрукованя в часописи слідуюче:

### Сім точок в справі реґістрації.

1. На реґістрацію призначено **лише один день**, 5. червня 1917.

2. Кождий мущина замешкалий в Злучених Державах, котрий скінчив 21 літ, а не має більше ніж 31 літ, **мусить** реґіструвати ся в означенім дни, 5. червня **1917.** Вимок творять офіцири і жовніри в правильній армії, у фльоті, маринарці, національній ґвардії і в маринарській мілїції, які є в службі Злучених Держав, а також офіцири резервового корпусу офіцирського і жовніри резервового корпусу, які сповняють активну службу.

3. Реґістрація ще не є військовою бранкою. Без огляду на те, які хто знайде вимівки і перешкоди, кождий **мусить** реґіструвати ся.

4. Реґістрація є загальним **обовязком.** Ті, що не сповнять сього обовязку, будуть карані арештом, а не гривною, бо так приписує військовий закон.

5. Ті, що задля недуги не були би всилі реґіструвати ся, можуть зголосити ся при помочи свого заступника до повітового або міського урядника по реґістраційну карту. Урядник пояснить, в який спосіб виповнити сю карту. Хорий повинен відтак відіслати сю карту почтою або своїм заступником до реґістратора свого округа. Хорий має заслати рівночасно оплачену і задресовану на своє імя коверту, в якій відтак вішлеть ся йому реґістраційну посьвідку.

6. Кождий, хто сподїває ся, що не буде присутний у своїм окрузі в день реґістрованя, має зголосити ся можливо як найскорше по реґістраційну карту до повітового урядника того повіту, в якім находить ся, або коли він є в місті, яке числить понад 30.000 населеня, то зголосити ся до міського урядника. Урядник виповнить реґістраційну карту і віддасть її йому. Неприсутний відішле відтак сю карту до реґістратора свого округа так, аби урядник дістав сю карту в день реґістрованя. До карти має бути доручена власноручно заадресована на своє імя і оплачена коверта на відісланє реґістраційної посьвідки неприсутного.

7. Реґістрація розпічнеть ся о годині 7. рано і буде продовжати ся до години 9 вечером, 5. червня 1917.

## Американським соціялістам заборонений відїзд до Стокгольму.

Державний секретар Ленсінґ відкинув просьбу делеґатів, аби американським соціялістам дозволити відїхати на міжнародну конференцію соціялістів у Стокгольмі. Рівночасно правительство заявляє, що уважає недопустимою участь американських делеґатів на тій конференції.

Своє рішенє секретар Ленсінґ основує на законі Логана з 1799 року, який карає 3-літним арештом і гривною 5.000 долярів кождого, хто важив би ся вести переговори із заграничними правительствами щодо спорів Злучених Держав з иншими державами.

Така заява Ленсінґа викликала між соціялістами бурю протестів. Моріс Гілквіт відїхав до Вашінґтону в надії, що переконає правительство і воно змінить своє рішенє.

## Лев Троцький в Петроґраді.

Нюйорський „Новый Міръ" одержав телеґраму, що Лев Троцький і инші, яких анґлійське правительство було заарештувало, а відтак на просьбу російського тимчасового правительства увільнило, є приїхали вже до Петроґраду.

## Женщини жадають власного военного департаменту.

Дві великі жіночі орґанізації: „Вімен'с Ліґ фор Нейшенел Сервіс" і „Нейшенел Амерікен Вумен Софредж Ассошіейшен", яких головним осідком є Ню Йорк, ухвалили домагати ся від правительства оснoваня при міністерстві війни окремого, жіночого военного департаменту, який занимав би ся виключно справами, належачими до жінок.

## Мороз в стейті Іллінойс.

Сильний мороз в середу (23. с. м.) в північній части стейту Іллінойс знищив ярину. Також фасоля, помідори, бараболї і кукуруза значно потерпіли. Термометер спав до 26 степенів.

## Землетрясене в нюйорськім стейті.

В місцевости Оґденбур, Потсдам і в околиці дало ся чути минувшої середи легеньке землетрясенє. Знищень нема ніяких.

# НОВИНКИ.

## 8-годинний день праці на Україні.

Харківська рада робітників і жовнірів постановила ввести по декотрих більших фабриках 8-годинний день праці.

Також комітет ради робітників і жовнірів в Одесі ухвалив завести 8-годинний день праці.

## Военний стан в Лізбоні.

В Лізбоні (столиця Портуґалії) проголошено военний стан, яко результат голодових розрухів. Телеґрама з Парижа доносить, що в заворушенях на улицях міста убито вже около 100 осіб.

## Російські соціялісти протестують проти засуду Адлера.

Екзекутивний комітет ради робітників і жовнірів у Петрограді порішив вислати до соціялістичних орґанізацій цілого сьвіта, а головно до соціялістів австрійських, телеґрами з просьбою, щоби вони протестували проти засуду д-ра Ф. Адлера, якого засуджено на кару смерти за убійство австрійського премієра, графа Штірка. Екзекутивний комітет ради робітників і жовнірів узнав Адлера яко борця за свободу всіх народів і за ідею загального мира.

## Страйк у фабриках амуниції в Будапешті.

Зі Стокгольму доносять, що в Будапешті страйкують робітники всїх фабрик амуниції. Страйк вибух ще 1. мая. Цензура часописий і телеґрам, яку заострено в Австро-Угорщині і Німеччині, не дозволяє доси про щонебудь точно розвідатись.

# ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

**І. Щ., Толлестон, Інд.** — Другим разом не будемо відповідати на питаня про такі справи, які обширно обговорюєть ся в часописи. Реґіструвати ся мусить кождий, хто числить понад 21 літ, а не переходить 31 літ житя, без огляду на се, чи він горожанин, чи має перші папери, чи ні. Коли ж Ви числите понад 21 літ, але не маєте ще 31 літ житя, то мусите реґіструвати ся 5. червня б. р.

**А. Č., Бруклин, Н. И.** — Надіслане Вами письмо не надаєть ся до поміщеня в „Свободі". Доляр, який Ви прислали, звернемо, як подасте нам свою докладну адресу.

## ВАЖНЕ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ У БРУКЛИНІ.

**В неділю, 27. мая б. р., о годині 6.30 вечером, відбудеть ся в церковній гали (ч. 150 пята ул., Бруклин, Н. И.) відчит п. Білиньского на тему „Українська справа в Росії". Просить ся о як найчисленнійшу участь місцевих Українців.**

Марко Скритий.

## Невідомій.

Мій перший погляд впав на тебе,
Коли лиш в церкву я війшов;
Незнана ти мені, лебеде,
І я незнаний був для тебе,
Однак мій зір на тебе впав.

І зараз дрож пійшла по...
І я цілий задеревів,
Стояв весь час мов онімілий,
Мов рій обсіли мене мрії —
Я слова вимовить не вмів.

Й щобим хотів тобі співати,
Так, — вір мені — не всилі я,
Бо пічне груди біль стиснати
І пічнуть сльози з віч падати,
Що ти не можеш буть моя...

„Чому, коханий мій Енею", —
Сльоза в-ту мить же потече —
„Чому не можу стать твоєю,
Коли і тілом і душею
Горячо люблю я тебе"...

Може й заплачеш до безтями,
Та винен тут я не буду;
Продав я серце раз в найдани,
Скував його чар-сон Діяни
І в тім то сні здаєсь умру...

Але ти знай, що сьвітять зорі
І ще житє дає земля;
Моя же зірка в метеорі,
А метеор лежить у морі
Й там спочива' любов моя!...

Марко Скритий.

## Боюсь... Боюсь...

Цвили цьвіти, рожі в гаю
І мені колись,
Радувалось моє серце,
Як казалось м'ні: боюсь...

* * *

Я тепер задумав думу
І в даль синую дивлюсь...
І бачу я — перед мною
Ті слова: боюсь... боюсь...

* * *

Ні, не бій ся! Я невинний;
Перед сьвітом я клянусь,
Що я плачу, як згадаю
Ті слова: боюсь... боюсь...

* * *

Та минуло ся, пропало...
Я тойсамий остаюсь
І віддячусь за ті хвилі,
Як казалась м'ні: „боюсь"...

МІЛВОКІ, ВІС.

ТОВ. ІМ. ІВАНА ФРАНКА, ВІД. 103 У. Н. СОЮЗА

— уладжує —

**ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ**

**В НЕДІЛЮ, ДНЯ 3-го ЧЕРВНЯ 1917 Р.**

в гали під ч. 417—9 улиця, на норт сайд.

Початок о годині 2-ій пополудни до 12-ої в ночи.

На сей баль запрошуємо всіх Українців з Мілвокі і околиці. До танцю музика буде приґравати старокрасві арії. За чесну обслугу і добру забаву ручить

61-62 КОМІТЕТ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

АМАТОРСЬКИЙ КРУЖОК ТОВ. „ЛЮБОВ", ВІД. 45 У. Н. СОЮЗА ВІДОГРАЄ ПРЕДСТАВЛЕНЄ

**В ВТОРОК, ДНЯ 29-го МАЯ 1917 Р.**

(в вечер перед „Декорейшен Дей")

**„МАЙСТЕР ЧИРНЯК"**

комедійка в одній дії Івана Франка

B METROPOLITAN HALL, 717 Fairmount Ave., Philadelphia, Pa.

**ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ БАЛЬ ДО РАНА.**

На се представленє і баль запрошуєсь всі українські Товариства, Братства і всіх Українців в Філядельфії, на котрім буде приґравати „Українська Орхестра" з тов. Укр. Ам. Горожан під проводом п. ПАВЛА КЕЛИЧАВИ.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 7.30 ВЕЧЕР.

ВСТУП: І-рядні місця 50 ц.; ІІ-рядні 35 ц.; ґалерія 25 цнт.

За чесну обслугу і добру забаву ручить

61 КОМІТЕТ.

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ. ПОЗІР!

Заходом Тов. „Запорожська Січ" ВІДДІЛ 371 У. Н. СОЮЗА

— відограєсь перший раз —

**В НЕДІЛЮ, ДНЯ 27-го МАЯ 1917 Р.**

театральнє представленє

**ЗА СИРОТОЮ БОГ З КАЛИТОЮ**

драматичний образ в 6. актах, з житя народного

в гали під ч. 49-51 Бікон стр, Нюарк, Н. Дж.

ПОЧАТОК О ГОДИНІ 7-ІЙ ВЕЧЕРОМ.

Вступ 35 і 25 центів.

Режісер Ів. Тарновський. Управитель хору Гр. Романків

Просить ся всіх Українців з Нюарку і околиці прибути на се представленє а певно не пожалуєте. Чистий дохід призначений на Укр. Народний Дім в Нюарку.

60-61 З поважанєм — КОМІТЕТ.

КАРНЕҐІ, ПА.

ЗАХОДОМ ТОВ. ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА, ВІД. 385 У. Н. О.

— відбуде ся —

**ПОСЬВЯЧЕНЄ НОВОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ПРАПОРА.**

**В СЕРЕДУ, ДНЯ 30. МАЯ 1917 Р.**

Служба Божа розпічнеть ся о годині 10-ій рано. Зараз по Службі відбудесь посьвяченє прапора.

Того самого дня о годині 3-ій пополудни відбуде ся в гали Конкордія, при 2-ій евені

**ВЕЛИКИЙ БАЛЬ**

На бали буде приґравати знаменита музика.

Вступ 25 і 50 цнт.

На се сьвято і баль запрошуєсь всі Товариства і Братства як також всіх Українців і Українок як місцевих так і з околиці. За добру і веселу забаву ручить

60-61 КОМІТЕТ.

## ЧИ ЖИЛИ НА ЗЕМЛИ ВЕЛИКАНИ.

—o—

Між нашими необразованими людьми утвердилось переконанє, що давнійше жили на земли великани, значно більших розмірів ніж тепер.

Та новочасні докази виказують, що наука не має ніяких слїдів, аби справді колись на земли жили великани. Лучало ся, що поодинокі люди доходили значної височини, більшої від пересічних людий, однак се були виїмки, подібно, як се є й тепер. Через довгий час знаходили учені підчас розкопок у Франції, між ріками Роданом і Ізерою, кости великих розмірно людий. Тому околичне населенє звало се місце „полем великанів". Недавно викопали там знова, вже підчас теперішної війни, кости великанів. Околичне населенє має між собою переказ, що се кости тевтонського вожда Тевтободія, що його мав забити у боротьбі римський вожд Марій. Та наукові розслїдки виказали, що сї кости належали до великого зьвіра, званого в історії природи „дінотеріюм ґіґантеуум", що був на двайцять стіп довгий. Тому й переказ про кости Тевтободія стратив між народом довірє. Подібно мasть ся діло з иншими „великанами", про яких стільки говорить ся в казках. Звісні є дїточі оповіданя про великанів, що то один другому зпоза семої гори подавав сокири. Усе те є чисті видумки, що повстали в буйній уяві народу.

В противенстві до казок про великанів є казки про малолюдів, або карликів. Мали се бути такі люди, що колос збіжа був для них деревом, яке мусїли сокирами стинати. Отсї карлики мали замешкувати край, званий Етіопією. Зразу мали вони замешкувати Тракію, однак, коли їх відти прогнано, перенесли ся вони до Етіопії. Учені кажуть, що тими людьми не був ніхто инший, а малпи малого росту.

Були однак случаї, що між людьми лучали ся великани. До славних великанів належав римський цісар Максиміліян, що був сім і чверть стіп високий.

## ПЕРІОДИЧНІ ДНІ.

—o—

Є теорія, що в житю чоловіка є певні хвилї, певні днї, щасливі або нещасливі, або такі, що якимось невиясненим способом творять дивні звязки між собою.

Свого часу проф. університету Фліс на публичнім викладі говорив про те між иншим ось-що:

Я обсервував (наглядав) одну жінку. День її заходу в вагітність, день почутя дитини, день народженя і день першого зубкованя дитини навели мене на досить цікаве явище. Простір часу між сими датами дає суму, яка дасть ся поділити через 23 або 28.

Але се право відносить ся не тільки до поодиноких людий, або взагалі живучих сотворінь. Воно відносить ся і до ростин. Візьмім ростину. Час між тим, коли виросли перші пупляшки, ті пупляшки зацвили, опало листє і зівяв цьвіт, був все подільний через 23 або 28.

Перейдім до історії — до погрому Наполеона під Бородіно і під Дрезном. Положене було для Наполеона дуже пригідне, але він був лихо настроєний. Під Бородіно вислав маршалка Ная до атаку, але забув післати йому поміч. І Наполеона побито. Коли порівнаємо дати битв зпід Бородіна і Дрездена, то побачимо, що в тойсамий день один брат Наполеона вмер, а другий вродив ся. А тойсам день для Наполеона мав бути нещасливий.